

سنجش هویت جمعی ایرانیان؛ با تأکید بر مؤلفه دین‌داری

شقایق حیدری*

E-mail: heidari.shaghayegh@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۲/۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۹/۲۲

چکیده

هویت ملی از موضوعات محوری است و راه‌های ایجاد وفاق و همدلی، انسجام و همبستگی اجتماعی و استمرار در فرایندهای تعلق و هویت‌یابی از مهم‌ترین دغدغه‌های سیاست‌گذاری به شمار می‌رود. شناسایی مبانی هویت‌بخش و همبستگی‌ساز، روش‌های ایجاد احساس تعلق، تعهد و وفاداری به جامعه، چگونگی استمرار و رفع موانع تحقق و تداوم آن ضرورتی انکارناپذیر است.

مؤسسه مطالعات ملی، با سابقه چندین دهه فعالیت و حضور مستمر علمی در مسائل و مباحث مربوط به هویت و هویت ملی، بر آن شد تا برای کمک به برنامه‌ریزان و تصمیم‌سازان کشور در حوزه سیاست‌گذاری تنوع فرهنگی، پیمایشی را در سطح ملی انجام دهد. بر این اساس، پژوهشی با عنوان «سنجش هویت جمعی ایرانیان» با حجم نمونه ۱۵۰۳۴ نفر از افراد ۱۸ الی ۶۵ ساله در سطح کشور (۳۱ استان) در دی و بهمن ۱۳۹۳ انجام گرفت. یکی از متغیرهای این سنجش «دین‌داری»، در چهار بعد شناختی، اعتقادی، عاطفی و مناسکی بود. در مقاله حاضر به توصیف نتایج سنجش این بعد از هویت جمعی ایرانیان پرداخته شده است.

سؤال‌های تحقیق عبارت‌اند از: کم و کیف متغیر دین‌داری نزد شهروندان ایرانی چگونه است؟ و کدام‌یک از ابعاد متغیر دین‌داری نزد شهروندان ایرانی رجحان و برجستگی بیشتری دارد؟ نتایج تحقیق نشان می‌دهد که گرایش دینی و دین‌داری در جامعه ایران بالا است و در میان چهار بعد دین‌داری به ترتیب: بعد شناختی، بعد اعتقادی، بعد عاطفی و بعد مناسکی دارای اولویت و اهمیت است.

کلید واژه‌ها: هویت جمعی ایرانیان، هویت ملی، دین، دین‌داری.

* دکتری علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، مدرس دانشگاه، پژوهشگر مباحث هویتی، نویسنده مسؤل